

Ekonomibrott

Exempel på företagares åsikter om bekämpningsmetoder
mot ekonomibrott

Victoria Kilpinen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	4640
Författare:	Victoria Kilpinen
Arbetets namn:	Ekonomibrott - Exempel på företagares åsikter om bekämpningsmetoder mot ekonomibrott
Handledare (Arcada):	Maj-Britt Granström
Uppdragsgivare:	-
<p>Sammandrag:</p> <p>Ekonomibrott blir allt mer vanligt på grund av modernisering. Därför undersöker man i detta arbete hur man försöker bekämpa ekonomibrott. Syftet med arbetet är att med några exempel visa företagarnas åsikter om de olika bekämpningsmetoderna mot ekonomibrott och hur de påverkar företagarens verksamhet. Till detta arbete valdes tre intervjupersoner från tre olika branscher. Branscherna är; bygg, frisör- och restaurang. Detta arbete är upplagt så att i andra kapitlet går man igenom ekonomibrottens allmänna former. Efter det tar man upp ett par exempel på de mest kända ekonomibrotten. Man går också igenom bestraffningen för ekonomibrott och tillika behandlas vissa medel man använder för att förhindra/ bekämpa ekonomibrotten. Empiri delen kommer att behandla intervjuer med företagare för att visa deras åsikter om bekämpningsmetoderna. Efter det sammanfattas resultatet.</p> <p>.</p>	
Nyckelord:	Ekonomibrott, Wincapita, Bernard Madoff, Enron, Bekämpningsmetoder
Sidantal:	37
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	4640
Author:	Victoria Kilpinen
Title:	Economy Crime - Examples of entrepreneurs opinions about combating against economic crimes
Supervisor (Arcada):	Maj-Britt Granström
Commissioned by:	-
Abstract:	
<p>The knowledge of technology is increased, which has made the information easier to reach than before this is one of the reasons that have made the economy crimes more common. The aim of the work is that with few examples show the entrepreneurs' views on the various combating against economy crimes and how these affect the entrepreneur's business. To get the entrepreneurs opinion of the combating have I chose to have inter-views with three entrepreneurs from three different industries. The industries are build-ing, hair dresser and restaurant. This study is structured so that the second chapter goes through the general forms of economy crimes. The following chapter will consist off the most known economy crimes. It will also go through the combating against economy crimes. Empirical part will deal with interviews with business owners to show their opin-ion on combating. The result will be presented as a summary in the end.</p>	
Keywords:	Economy crime, Wincapita, Bernard Madoff, Enron, Fighting methods
Number of pages:	37
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Problemområde och syfte.....	7
1.2	Uppläggning	7
1.3	Metod	8
2	Olika slag av ekonomibrott	8
2.1	Hurdan person gör sig skyldig till ekonomibrott.....	9
3	De mest kända ekonomibrotten	11
3.1	Wincapita.....	11
3.2	Bernard Madoff.....	13
3.3	Enron	14
4	Bestraffning av ekonomibrott	16
4.1	Bestraffning.....	17
5	Bekämpning av ekonomibrott	17
6	Branscher som är känsliga för ekonomibrott	19
7	Recessionens inverkan på ekonomibrott	21
8	Empiri.....	24
8.1	Intervju med en entreprenör i byggbranschen	24
8.2	Intervju med frisör.....	26
8.3	Intervju med restaurangchef.....	28
8.4	Sammanfattning.....	29
9	Avslutning.....	31
10	Källor	32

Figurer

Figur 1. Skattemyndigheternas granskningar per projekt år 2011(vero.fi).....	19
Figur 2. Diagram över bokföringsbrott och grova bokföringsbrott (vero.fi).....	23

Tabeller

Tabell 1. Tabell över konkursernas antal per år (stat.fi).....	23
Tabell 2. Matris över intervjuresultat.....	29
Tabell 3. Matris på bekämpningsmetoder.....	30

1 INLEDNING

Ekonomibrott är ingenting som uppkommit nyligen utan man har redan i gamla romarriket varnat för dem med orden: caveat emptor – Vilket betyder ”köpare var på din vakt”. Det finns många olika former av ekonomibrott som exempel att nämna är Ponzi-spel. Ponzi spelen fick sitt namn efter den italiensk-amerikanska skojaren Charles Ponzi. Ponzi spel är ett slags pyramidspel.(Kari Nars s. 16-17) Förutom dessa finns det också bokföringsbrott, skattebrott, penningtvätt, mutbrott samt grå ekonomi med mera.

I Finland arbetar det i hela landet cirka 450 personer med ekonomibrott enligt rapporten gjord av polishögskolan. Polisen behandlar ungefär 1500-2000 brott/år som är klassificerade som ekonomibrott. De allmännaste ekonomibrotten för 2000-talet har varit skatte- och bokföringsbrott. Personerna som arbetar med ekonomibrott vid polisen tror att ekonomibrotten kommer att öka ännu mer på grund av internet. (Terhi Kankaanranta ja Vesa Muttala).

Bekämpning mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet har ansetts viktig, eftersom möjligheterna att begå ekonomiska brott utvecklas i samband med att den ekonomiska, samhälleliga, internationella och tekniska verksamhetsmiljön ändras. Det är också forskat att vissa branscher är mer känsliga för ekonomibrott än andra, ett exempel på sådan bransch som är mer utsatt för ekonomibrott är frisörer på grund av att de är i direkt kontakt med kunden. I vissa branscher kan också recessionen påverka ekonomibrottens mängd.

Man försöker bekämpa ekonomisk brottslighet och grå ekonomi på grund av att dessa orsakar betydande förluster för samhället.

1.1 Problemområde och syfte

Ekonomibrotten är väldigt dyra för samhället därför har man börjat förhindra och bekämpa ekonomibrotten mer effektivt. Regeringen har beslutat att rikta ett anslag på 20 miljoner euro årligen för bekämpning av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi. Regeringen har beslutat sig för att använda olika bekämpningsmetoder för att förhindra ekonomibrott i olika branscher, dessa metoder påverkar företagaren på olika sätt.

Syftet med detta arbete är att med några exempel visa företagarnas åsikter om de olika bekämpningsmetoderna mot ekonomibrott och hur de påverkar företagarens verksamhet. Till detta arbete valdes tre intervjupersoner från tre olika branscher. Branscherna valdes på basen av att dessa branscher mest berörs av lagarna om bekämpning av grå ekonomi som utfärdats i år. Branscherna är; bygg, frisör- och restaurang. För att få svar på syftet har man ställt följande centrala forskningsfrågor:

- Har bekämpningsmetoderna påverkat er verksamhet?
- Borde det finnas mer metoder att bekämpa ekonomibrott?
- Är bekämpningsmetoderna effektiva?

1.2 Uppläggning

Detta arbete är upplagt så att i andra kapitlet går man igenom ekonomibrottens allmänna former. Efter det tar man upp ett par exempel på de mest kända ekonomibrotten. Man går också igenom bestraffningen för ekonomibrott och tillika behandlas vissa medel man använder för att förhindra/ bekämpa ekonomibrotten.

Empiri delen kommer att behandla intervjuer med företagare för att visa deras åsikter om bekämpningsmetoderna.

1.3 Metod

Undersökningen kommer att basera sig på kvalitativ forskning, med intervjuer och dokumentsökning. Kvalitativ forskning används främst då man behöver en djupare förståelse för målgruppen (Behovsdrivenutveckling.se).

Kvalitativa forskningsmetoder används oftast då man vill höra intervjupersonernas egna upplevelser av olika slag och deras egen syn på saker utan att undersökaren försöker styra intervjun till ett visst håll. (Hedin Anna 2011 s.3)

En av de vanligaste metoderna i kvalitativ forskning är öppen intervju. Öppen intervju är ett samtal mellan intervjupersonen och respondenten där innehållet i liten grad är strukturerat. (Jacobsen 2007)

2 OLIKA SLAG AV EKONOMIBROTT

Ekonomisk brottslighet är ett allmänt begrepp som innehåller många typer av brott. Oftast definieras dessa som försök att komma över någon annans pengar eller egendom. Exempel på ekonomibrott är: bokföringsbrott, skattebrott, penningtvätt, grå ekonomi och mutbrott. (brottsrummet.se)

Bokföringsbrott går ut på att det till exempel saknas bokföring, att den har stora brister eller att den innehåller osanna uppgifter. För små bokförings fel blir man inte bestraffad, för att bli straffad måste man ha gjort större fel i större skala. (ekobrott.se) I bokföringslagens första paragraf sägs det att ”Var och en som driver rörelse eller utövar yrke är skyldig att föra bok över denna verksamhet.” (Finlex.fi)

Skattebrott är reglerat i en helt egen lag som heter skattebrottslagen. För att bli dömd för skattebrott måste man ha lämnat osanna uppgifter eller låtit bli att lämna in en skattedeclaration för att inte behöva betala skatt. (ekobrott.se) I lagen om beskattning av in-

komst och näringsverksamhet sägs det i II avdelningen paragraf 4: Skattepliktiga inkomster av näringsverksamhet äro de inkomster i penningar eller de förmåner med penningvärde, som erhållits i näringsverksamheten. (Finlex.fi)

Penningstvätt går ut på att man försöker splittra pengar som man fått från brottslig verksamhet till mindre summor och flytta på dem från land till land för att sen någonstans slå ihop hela summan igen. (savonsanomat.fi)

Mutbrott går ut på det att en viss person tar emot, utlovas, eller begär en muta för sig själv eller till någon annan för sin tjänsteutövning. (kfs.net)

Förutom dessa ekonomibrott finns det också grå ekonomi som är ett slag av ekonomibrott. Med grå ekonomi avses en sådan verksamhet som inom en organisation där vissa lagstadgade skyldigheter försummas i syfte att undvika skatter, lagstadgade pensionsförsäkringar, olycksfallsförsäkringar eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter. (vero.fi)

2.1 Hurdan person gör sig skyldig till ekonomibrott

Enklaste definitionen av en brottsling är enligt Kari Nars en person, som bryter mot samhällets lagar. Svindlare tillhör denna grupp. Men denna definition är alldeles för vid. Man kan anta att brottslingar är oftast fattiga och har en lägre samhällsekonomisk status. Detta stämmer inte på svindlare. Dessa har oftast bra skolning och kommer från värderade familjer. Som exempel kan vi ta upp Enrons chef, storskojaren Kenneth Lay, han var till sin skolning ekonomiedoktor och Bernard Madoff var utexaminerad från Hofstra University. Wincapitas huvudmisstänkta, finländaren Hannu Kailajärvi, hade två stycken databehandling examen från yrkesskola.

Ovannämnda bevisar att man måste dra en annan slutsats angående hurdan person gör sig skyldig till ekonomibrott. Det kan exempelvis vara vissa uppskattningar så som ambition, kärlek till pengar, lyxig livsstil med mera som leder en in på brottsliga vägar.

Kärleken till pengar är mycket stark bland svindlare. Deras villighet att ta risker är mycket hög, fast de vet att risken att bli fast är mycket stor. Men de räknar dessa risker till ”yrkesrisk”. Svindlarna är oftast sociopater. Sociopater lider av anti-sociala personlighetsstörningar. Sociopater har oftast bakom sig barndomsbeteendestörningar, de har också problem att hålla sig i arbete. Vänskaps- och äktenskapsproblem är också allmänna för sociopater. De har också problem att komma överens med personer som har makt. Dessa drag är mycket passande för svindlare, särskilt för svindlaren Bernard Madoff. (Kari Nars s.41-45)

Kvinnor är sällan svindlare eller offer för dessa. Enligt Kari Nars kan dessa bero på följande faktorer:

- Män gör över huvud taget mer brott än kvinnor
- Framgång, kärlek till pengar är enligt brottspsykologin drag som inte tillhör kvinnor lika mycket som till män
- Kvinnorna tänker mer vad andra tycker om dem ifall de blir fast
- Kvinnorna uppskattar mer familjen, kärlek och vänner än framgång
- Kvinnor är mer realistiska
- Enligt undersökningar älskar inte kvinnor lika mycket pengar som män

Det var få kvinnor som placerade sina pengar i finska pyramidspelet Wincapita, bara 20 % var kvinnor. Detta kan bero på följande faktorer. För det första så är det ofta så att i finska familjer är det mannen som bestämmer hur man placerar pengarna. För det andra är kvinnor oftast mer försiktiga, när man erbjuder dem stora vinster. För det tredje avund påverkar mer männens placeringar än kvinnornas, speciellt om grannen har gjort stora vinster. Men detta betyder inte att kvinnor inte alls skulle göra sig skyldig till brott. Utan kvinnor gör sig också skyldiga till peng svindel men i mindre skala. (Kari Nars s.46-47)

Ifall en normal person gör något som är mot lagen, brukar han/hon ångra det och skämmas över det. De börjar fundera över vad andra kommer att tänka om dem. Men detta beteende är inte normalt för brottslingar. Enligt Monika Mattson, som har forskat i finska fångars beteende, skjuter brottslingar bort ansvaret och skuld känslan för brottet.

Utan att avvärja skulden skulle livet bli för tungt för bedragarna. Bedragarna nedsätter sina offer och deras lidande. Därför tror Kari Nars att svindlarna inte skulle ärligt ångra sina brott eller medge att de orsakat offren stora förluster eller rentav fattigdom. Han tror snarare att svindlarna tycker att offren fått vad de förtjänade, när de lät sig bli så lätt lurade.(Kari Nars s. 37)

3 DE MEST KÄNDA EKONOMIBROTTE

I detta kapitel tänkte jag ta upp de mest kända ekonomibrotten. Jag lyfter fram Finlands största ekonomibrott Wincapita eftersom det ännu är aktuell på grund av att alla rättegångar inte ännu är genomförda. Bernard Madoff lyfter jag fram för att han erkände sig skyldig till världens största Ponzi-spel. Till sist tar jag ännu upp den mest betydelsefulla företagsskandalen Enron.

3.1 Wincapita

Wincapita började sin verksamhet som Giiclub, Giiclub erbjöd en möjlighet att göra vinst av vadslagning. Denna verksamhet registrerades 27.10.2003. För att vara med i Giiclub måste man bli ”inbjuden” och betala en startsumma. Verksamheten lovade upp till 60 % vinst. År 2005 förändrades Giiclub till Winclub. Då ändrades verksamheten från vadslagning till ett privat investeringsföretag. Om man lyckades värva nya medlemmar till Winclub blev man kallad sponsor. Av varje nyvärvad medlem fick ”sponsorererna” sponsorerings- och övertalningslön. Ryktet spred sig snabbt och nya medlemmar började rulla in. Som bäst kunde det komma ca 600 stycken nya medlemmar per månad. På våren 2006 hade Winclub redan över tusen medlemmar, och på sommaren 2007 var antalet redan 5000 medlemmar. Hösten 2007 började man offentligt tvivla på att Winclub var ett pyramidspel. (HS.fi)

När MTV3 presenterade en kritisk berättelse om Winclub, ändrades Winclubs namn till Wincapita detta hände i november 2007. Både Winclub och Wincapitas verksamhetsprincip misstänks vara likadana. (Kari Nars s.163)

Wincapita följde Ponzi-strukturen, var man lovar höga vinster till sina investerare, och ”sponsorerna” hjälpte till att driva verksamheten. De som först placerade sina pengar deras ”vinster” finansierades av nästa placerare. (Kari Nars s. 163)

Den huvudmisstänkta Hannu Kailajärvi född 1962 startade sitt första företag en restaurangbar med sin sambo 1989, men fyra år senare gick företaget i konkurs. Nästa företag som Kailajärvi grundade var en musikbar i Tammerfors som senare ändrades till erotikbar. Denna gick också i konkurs år 2002. 1997 grundade han ett telefonbetjäningstjänsteföretag som gick ut på nätverkshandel, han meddelade att samtalen skulle kosta hälften mindre än vad Teles eller Radiolinjas gjorde. (Kari Nars s.159)

Vanda tingsrätt dömde Hannu Kailajärvi år 2011 till fyra års fängelse för grovt bedrägeri. I februari 2013 dömde Helsingfors hovrätt Kailajärvi till ytterligare ett års fängelse så att hans straff blev allt som allt fem år. Han blev dömd för grovt bedrägeri och för penninginsamling. Genom grovt bedrägeri lyckades Kailajärvi lura av personer allt som allt 57 miljoner euro, och penninginsamlingens fördel var 93 miljoner euro. (Aamulehti.fi)

Anmälningar om eventuella bedrägerier började strömma in till polisen. I november 2008 hade det kommit mest anmälningar från södra Finlands län. Från enskilda orter hade mest anmälningar kommit från Kuopio, nämligen 121 stycken, näst mest anmälningar kom från Uleåborg, 113 st. (Kari Nars s.166)

3.2 Bernard Madoff

Amerikanska Bernard Madoff erkände sig skyldig till världens största Ponzi spel. Man uppskattar att han bluffat över 65 000 miljoner dollar.(Kari Nars s. 175)

Bernard Madoff född den 26.4.1938 i den fattiga delstaden Queens i New York. År 1960 grundade han sitt företag Bernard L Madoff investment securities. Madoff började med att göra namn som mäklare av aktier. Ingen vet med säkerhet när Madoff började med sina bedrägerier, men hans företag började ta rejält fart på 90-talet. Det var då Madoff sa med egna ord att ”allt började gå snett”.

Hela hans verksamhet hade varit ett pyramidspel. Till pappers ser allt ut som om han skulle ha investerat sina kunders pengar på optionsaffärer, men i själva verket har detta inte skett under de 13 sista åren. Madoff tog kundernas pengar, ”investerade dem”, rapporterade fiktiv avkastning, lockade nya kunder och använde deras pengar för att betala en vinst åt de gamla kunderna.

De så kallade vinsterna som varierade mellan 10 och 20 % fick människorna att lita på Madoff. Han lyckades också göra ett bra rykte om sig, det var inte marknadsföringen utan hans rykte som fick människorna att satsa pengar i hans företag för det ansågs vara en stor förmån att få investera med Madoff.

Madoff jobbade i den välkända lipstick building, som är känt för sin ovanliga form. Till hans kontor släpptes väldigt få anställda in, men en som kände bra till kontoret var Franc DiPiscali som hade jobbat för Madoff i 33 år. Han styrde över kontoret. Numera samarbetar Franc DiPiscali med myndigheterna för att få lindring på sina egna straff.

Bernard Madoff firade den 10 december 2008 med sin fru Ruth Madoff, Bernard L Madoff Investment Securities årliga julfest. Samma dag men senare på kvällen berättade Bernard Madoff sin största hemlighet som han burit på i över 20 år till sina söner Mark och Andy: att hans företag är en stor bluff och att han är väldigt slut och har ingenting kvar.

Nästa morgon ringer FBI-agenterna på Bernard Madoffs dörrklocka. Bernard öppnar dörren iklädd morgonrock och tofflor. Agenterna frågar efter en bra förklaring men Bernard svarar ”det finns ingen” och följer med.

Det ser ut som att Madoff har bara väntat på ett utfall, när han meddelar den 12 mars i domstolen att han är skyldig till hela bluffen. Han sade med egna ord:” Jag trodde att bedrägeriet skulle bli kortvarigt och att jag skulle lyckas ta mig ur det. Det visade sig omöjligt, Jag kan inte uttrycka hur ledsen jag är”. Bernard Madoff fick ett straff på 150 år för sin verksamhet. (Svd.se)

3.3 Enron

Enligt, Joel S. Seligman professor i värdepappers historia, är Enron fallet en av den mest betydelsefulla företagsskandalen.

Företagets huvudchef Kenneth Lay kom från en fattig familj, och arbetade sig upp till chef för ett av världens största energibolag Enron. Enron gjorde konkurs år 2001 på grund av att den blev fast för sin breda bedrägerihärva.

När Kenneth Lay blev vald till Enrons huvudchef år 1986, bestämde de i huvudkontoret, som var placerat i Houston, att med ledning av Lay börjar de grunda flera dotterbolag i skatteparadis. Dessa dotterbolag utnyttjade man sen i företagets krångliga resultat- och skatteplanering, och även för att kringgå skatterna i Amerika. Med hjälp av dotterbolagen kunde Enron göra fria valutatransaktioner alldeles anonymt.

Med dessa hjälpmedel kunde Enron pumpa upp sin vinst högre och högre. På detta sätt fick de också sin aktiekurs att stiga. Ifall någon enhet visade minus, publicerades det inte, utan man förvrängde resultaten på olika sätt.

Enron visades som ett mycket mer lönsamt företag än vad det i själva verket var. Man gjorde en illusion som visade att företaget gjorde miljon vinster fast i själva verket gick verksamheten på minus.

I slutet av 1990-talet steg Enrons aktiekurs extremt högt, upp till 80-90 dollar per aktie. Under den här tiden var det bara få som misstänkte att något skumt var på gång i företagets bokslut. Men med tiden började börsanalytikernas misstanke vakna.

Ännu i juli år 2001 rapporterade Enron en inkomst på 50,1 miljard dollar på en 12 månaders period. Vilket förutspådde enorm förbättring i jämförelse med året innan. Trots det visade företagets vinstmarginal endast 2,1 procent och aktiekursen hade sjunkit med 30 procent i jämförelse med sommaren 2000.

Enrons motgångar började. I oktober 2001 hamnade Enron avslöja en stor nyhet: företagets ¾ kvartalsår resultat gick på förlust, på grund av en miljons nedskrivning. Enligt Lay var detta bara en investeringsförlust. Dåliga nyheterna förargade börsanalytikerna, och Amerikas börsinspektion berättade att de kommer att granska Enrons misstänkta affärer. Detta ledde till att Enrons aktiekurs sjönk till 20 dollar per aktie.

Två av världens mest kända kreditkompetenta företag Moody's och Standard & Poors sänkte Enrons kreditkompetens, detta ledde till att kunderna, placerarna och bankerna började undvika Enron.

Börskursens nedförsbacke fortsatte. I november var Enrons aktie bara värd 7 dollar. Lay och hans kompanjoner började söka köpare till företaget. De började diskutera köpet med ett mindre energibolag Dyngyn. Enrons kreditkompetens sjönk ner till skräpnivå och lägre. Vilket ledde till att ingen mer var villig att göra affärer med Enron.

Enrons rykte blev bara sämre när nyheten kom ut att självaste Lay och andra Enrons chefer hade sålt sina Enron aktier för flera miljoner dollar. Företaget Dyngyn som var villig att köpa upp Enron backade ut från köpet. Nu var Enrons aktiekurs nere vid 0,61 dollar per styck. Enrons skulder uppskattades till 23 miljarder dollar. Detta allt ledde såklart till Enrons konkurs.

Utredningen av konkursen och anklagelserna räckte flera år. 2006 började först rättegångarna. Huvudanklagad var Kenneth Lay, och den kortvariga chefen Jeffrey Skilling samt finansieringschefen Andrew Fastow.

Lay blev anklagad för bland annat banksvindel, värdepappersbrott och penningtvätt. SEC krävde av Lay över 90 miljoner i skadestånd plus böter. Man uppskattade att Lay skulle få en dom på 25-30 år. Lay meddelade att han var oskyldig till allt, att han hade blivit lurad av sina kolleger. Lay dog i en hjärtattack i Colorado på sin semester 2006.

Skilling fick ett hårt straff på 24 år och 4 månader fängelse, dessutom blev han tvungen att betala 26 miljoner till Enrons pensionsfond.

Andrew Fastow meddelade att han hjälper åklagaren i rättegångsprocessen och därför fick han ett lindrigare straff, endast sex år fängelse. (Kari Nars s.149-155)

Enrons revisor Arthur Andersen blev anklagad för att han förstört tusentals bevis mot Enron. (abcnews.go) Arthur Andersen arbetade innan han blev företagare på Price Waterhouse. Han blev företagare 1913 i Chicago som 28 åring. Enron var Andersens största kund. Enron betalade Andersen för bättre revisions rapporter, vilket han gjorde. Enrons kollaps ledde till slut att Andersens företag också gick i konkurs. (slideshare.net)

4 BESTRAFFNING AV EKONOMIBROTT

Enligt undersökningen som utförts av polisskolan år 2009 (polisen.fi), tar det lång tid att lösa ekonomiska brott. Enligt undersökningen tog bearbetande av straffprocessen väldigt länge. Undersökningen visade att förundersökningen tog allra mest tid, ungefär ett år och fyra månader. Även öppningen av brottet tog väldigt länge ungefär 343 dygn. Åtalande för brottet tog i genomsnitt sju månader och tingsrättens behandling tog i genomsnitt ett halvt år.

Utredningen för ekonomibrott anses ta så länge på grund av att brotten oftast är storskaliga. För att komma till detta resultat hade man följt med polisens arbete från början ända till domstolens beslut. Enligt polisens statistik har längderna ändå för förundersökningen sjunkit sedan 2004. (polisen.fi)

Enligt undersökningen kom man också fram till att man relativt sällan straffar den anklagade till ovillkorligt fängelse. Det mest allmänna straffet man fick för ekonomibrott var villkorligt fängelsestraff 51 % och böter fick mer än en fjärdedel 28 % av fallen. (polisen.fi)

4.1 Bestraffning

År 2011 föreslog beskattaren att straffen för ekonomibrott skulle förlängas från fyra år till sex år. Med höjningen önskar man en förebyggande verkning till den ökade mängden ekonomibrott. Polisinspektören Arto Hankilanoja skulle höja bestraffningen för ekonomibrott till samma nivå som för narkotikarelaterad brottslighet. (Uusisuomi.fi)

5 BEKÄMPNING AV EKONOMIBROTT

I Finland har det funnits sedan år 1996 ett bekämpningsprogram, mot ekonomibrott och gråekonomi, som är styrkt på regeringsnivå. Programmets syfte är att bekämpa och förebygga ekonomibrott. (Helda.helsinki)

19.1.2012 beredde ministeriegruppen ett effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av ekonomisk brottslighet för år 2012-2015. Detta åtgärdsprogram är en fortsättning på det tidigare bekämpningsprogrammet. Åtgärdsprogrammets mål är att effektivt bekämpa gråekonomi och ekonomisk brottslighet samt att stödja laglig företagsverksamhet och sund konkurrens, som inskrivits den 22.11.2011 i regeringsprogrammet för statsministern Jyrki Katainens regering. Enligt regeringsprogrammet hör bekämpning av gråekonomi till regeringens spetsprojekt. (vm.fi)

Åtgärdsprogrammets rekommendationer förebygger genomförande av brotten och höjer risken att åka fast och ökar myndigheternas reaktionsförmåga när det gäller avslöjande och bekämpning av grå ekonomi. (vm.fi)

Bekämpningen mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet har ansetts viktig, eftersom möjligheterna att begå ekonomiska brott utvecklas hela tiden i samband med att den ekonomiska, samhälleliga, internationella och tekniska verksamhetsmiljön ändras. Regeringen har beslutat att rikta ett anslag på 20 miljoner euro årligen för bekämpning av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi. (vm.fi)

Ekonomisk brottslighet och grå ekonomi orsakar betydande förluster för samhället. Enligt en undersökning som riksdagens revisionsutskott låtit utföra år 2010 skulle omfattningen av den grå ekonomin i Finland ha varit 10-14 miljarder euro år 2008. Detta motsvarar 5,5–7,5 % av bruttonationalprodukten, vilket betyder en årlig förlust på 4-6 miljarder euro av skatter och avgifter. Enligt olika bedömningar kommer endast knappt 10 % av de ekonomiska brotten till polisen kännedom. Polisens statistik visar att bland de ekonomiska brott som har kommit till polisen för undersökning år 2010 fanns ca 2900 brottsbenämningar. Av dessa var 278 skattebedrägeri, 655 bokföringsbrott och 341 oredlighetsbrott som gäldenär. Antalet öppna anmälningar om ekonomiska brott var 2103 i slutet av år 2010 och situationen år 2011 var likadan. (Vm.fi)

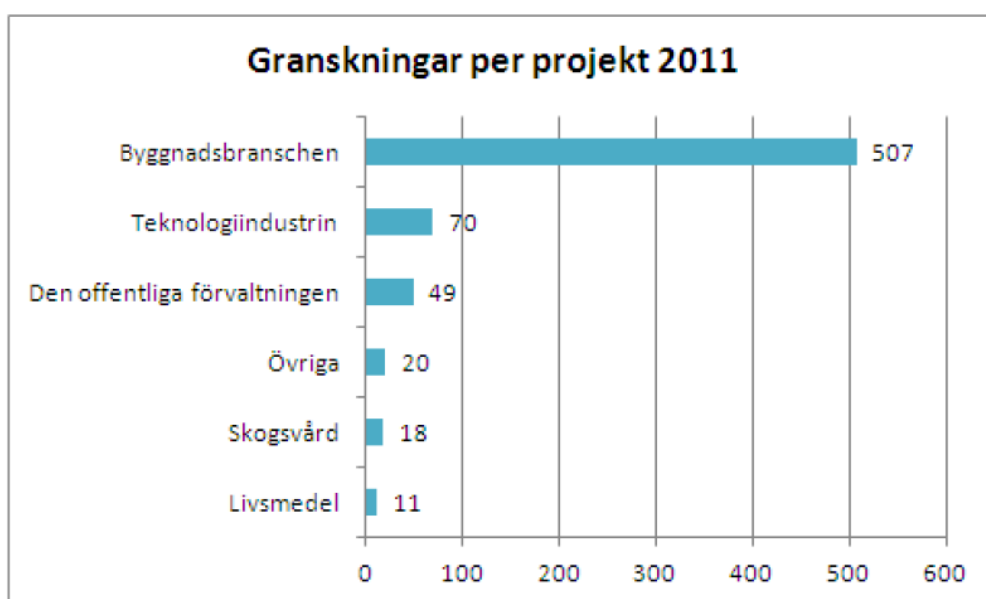
För att förhindra grå ekonomi i byggbranschen har regeringen 15.12.2011 godkänt lagen om skattenummer och ett allmänt skattenummerregister för byggbranschen. Från och med 1.9.2012 skall alla som jobbar på byggbranschen ha ett identitetskort med sitt skattenummer synligt. (vero.fi) Detta står även i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen i paragraf 3: ”Ändamålet med skattenummerregistret för byggbranschen är att kontrollera riktigheten hos personkorten för dem som är verksamma inom byggbranschen samt att övervaka arbetsgivarnas och arbetstagarnas förpliktelser i anslutning till beskattningen.” (finlex.fi)

År 2013 var det meningen att införa för anställda och entreprenörer ett särskilt rapporteringssystem. Dylikt rapporterings system har tidigare funnits men det har varit i frivilligt bruk, men enligt nya lagstiftningen skall den bli obligatorisk (vero.fi). Denna lag-

stiftning blev uppskjuten och tas ikraft först den 1.7.2014 (Visma.fi). Rapporteringssystemet skulle gå ut på att arbetsplatsens projekthandledare informerar månatligen vilka som arbetar på vilken arbetsplats åt Skatteförvaltningen. Varje entreprenör måste uppge sina anställdas uppgifter till byggprojektet handledare, som sedan centralt skickar uppgifterna en gång i månaden åt skatteförvaltningen. (Vero.fi)

En annan bekämpningsmetod mot grå ekonomi trädde i kraft 1.1.2014 denna nya bekämpningsmetod går ut på att företagaren har en skyldighet att ge ett kvitto åt kunden, då man sålt en tjänst eller en vara. Enligt lagen måste alla företagare vars årliga omsättning överstiger 8500€ erbjuda kunden kvitto. (ny-yritys.fi)

Skattemyndigheterna utför också granskningar i företag. I följande figur ser man hur många granskningar man gjort i följande branscher under år 2011:



Figur 1. Skattemyndigheternas granskningar per projekt år 2011(vero.fi).

6 BRANSCHER SOM ÄR KÄNSLIGA FÖR EKONOMIBROTT

Vissa branscher är mer känsliga för olika slags ekonomibrott än andra. Byggbranschen är ett exempel var man vetat sedan 90-talet att inom denna bransch förekommer det

mest av grå ekonomi i jämförelse med andra branscher. I flertals undersökningar har man kommit fram till att orsaken till detta är att konjunkturcykeln påverkar byggbranschen. En annan orsak är att inom byggbranschen använder man sig mycket av underleverantörer. Företagare inom byggbranschen använder sig hellre av underleverantörer på grund av kostnadsorsaker. Att anställa personal blir i längden mycket dyrare för företagen. Men på grund av att man använder sig av underleverantörer, och oftast flertal av dem, blir det svårt att hålla koll på att alla sköter sina skatter och socialskydd. Mest framkommer grå ekonomi i bygge av stugor eller egnahemshus för privat personer. Detta på grund av att konsumenten och företagen brukar båda vinna på dessa projekt. Företagen brukar förtjäna på dessa "små" projekt så bra att de är färdiga att utföra dessa fastän de vet att det finns en stor risk att bli fast.(web.eduskunta.fi) Mindre arbeten lönar det sig för privatpersoner att utföra med en ärlig entreprenör på grund av att man är berättigad till hushållsavdrag. Detta enligt inkomstskattelag paragraf 127: "En skattskyldig får från skatten dra av en del av de belopp som han eller hon har betalat för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder (hushållsavdrag)." (finlex.fi)

Man kan bli beviljad hushållsavdrag om man låter utföra t.ex. underhållsarbete i en bostad. Maximibeloppet är 2400€/person Hushållsavdraget dras av från skatten på förvärvsinkomst och kapitalinkomst. (vero.fi)

Ett mer nytt sätt att utföra grå ekonomi i byggbranschen är att anställa utländsk arbetskraft vars löner man betalar svart. I granskningar som utförts år 2009 kom det fram att man använt svart utländsk arbetskraft i vart sjätte företag man granskat. (web.eduskunta.fi)

Frisör branschen är också väldigt utsatt för grå ekonomi på grund av att de erbjuder tjänster direkt till privatpersoner. Branschens egen uppskattning är att den grå ekonomins andel är 20 % av industrin. (web.eduskunta.fi)

I restaurangbranschen påträffas ekonomibrott mest genom att man inte bokför viss mat eller alkoholförsäljning. Dessutom brukar man i denna bransch också betala löner svart. Vissa restauranger har inte hållit någon bokföring och inte meddelat att de är mervär-

desskatteskyldiga. Grå ekonomi i restaurangbranschen förekommer mest i småföretag, pubar och i restauranger som är belägna i stora städer. En ny typ av grå ekonomi uppstår i restauranger som ägs av utlänningar. I dessa restauranger är det inte sällsynt att träffa på olika former av grå ekonomi så som att sälja förbi bokföringen, använda svart arbetskraft, lämna obetalt socialskyddsavgifterna och arbetslöshetsavgifterna. Vissa restauranger köper in t.ex. alkohol från matbutiken och säljer dem vidare med restaurangpriser för att få så högt teckningsbidrag på varan som möjligt. (web.eduskunta.fi)

Man försöker bekämpa dessa ekonomibrott på grund av att få en hälsosam konkurrens mellan företagen. (web.eduskunta.fi)

7 RECESSIONENS INVERKAN PÅ EKONOMIBROTT

Många experter har dragit ett samband med recession och ekonomibrott. De menar att ekonomibrotten ökar under recession. Recession, som även kallas för lågkonjunktur, är en period av låg tillväxt. I kraftiga lågkonjunkturer kan tillväxten till och med vara negativ. Lågkonjunkturer brukar också kännetecknas med högre arbetslöshetsgrad, lägre produktionstakt och uteblivna investeringar. (ekonomifakta.se)

På grund av att recessionen kännetecknas med högre arbetslöshetsgrad betyder det oftast att den gråa ekonomin stiger. Många som blir arbetslösa börjar arbeta svart alltså utan skattekort. Detta hände i Finland på 1990-talet då Finland var inne i en djup recession. Under samma tillfälle steg även statistiken för följande brott; snatteri, inbrott och rån. (haaste.om.fi)

Enligt polischefen Mikko Paatero har ekonomibrotten ökat i samma takt som på 1990-talet då Finland befann sig senast i recession. Enligt Paatero ökade skattebedrägeribrott mer än vanligt. Polisen har märkt att det finns ett samband mellan ekonomibrotten och recession därför har de ökat kampen mot grå ekonomi under de senaste åren. Ekonomibrotten har ökat märkvärdigt i huvudstadsregionen var man har anmält 200 fler brott år 2013 i jämförelse med år 2012. (talouselama.fi)

Recessionen har ökat ekonomibrotten mest i huvudstadsregionen och Helsingfors. Skärskilt har begäran om utredning ökat angående företagens konkurser. Kari Lintilä som arbetar på förbehandlingsenheten för ekonomibrott ser samma indikationer som den föregående recessionen hämtade med sig för ett decennium. ”Lätta pengar trugas till folk, folket fick mer än vad de behövde. Samma girighet är nu i siktet” säger Kari Lintilä i Metros intervju. Mest ökar ekonomibrotten i huvudstadsregionen i byggbranschen men också i restaurang branschen. (Metro.fi)

Enligt inrikesministeriet finns det också ett samband mellan ekonomiska brott och recessionen. Under recession ökar de ekonomiska brotten. (Intermin.fi)

För att bättre kunna jämföra recessionens påverkan på olika ekonomibrott presenteras statistik över dem, figur 2, och en jämförelse med tidsfärska siffror med 1990-talet då Finland var inne i en djup recession. När man kollar statistiken och jämför olika siffror med Finlands tidigare recessions år ser man ett samband.

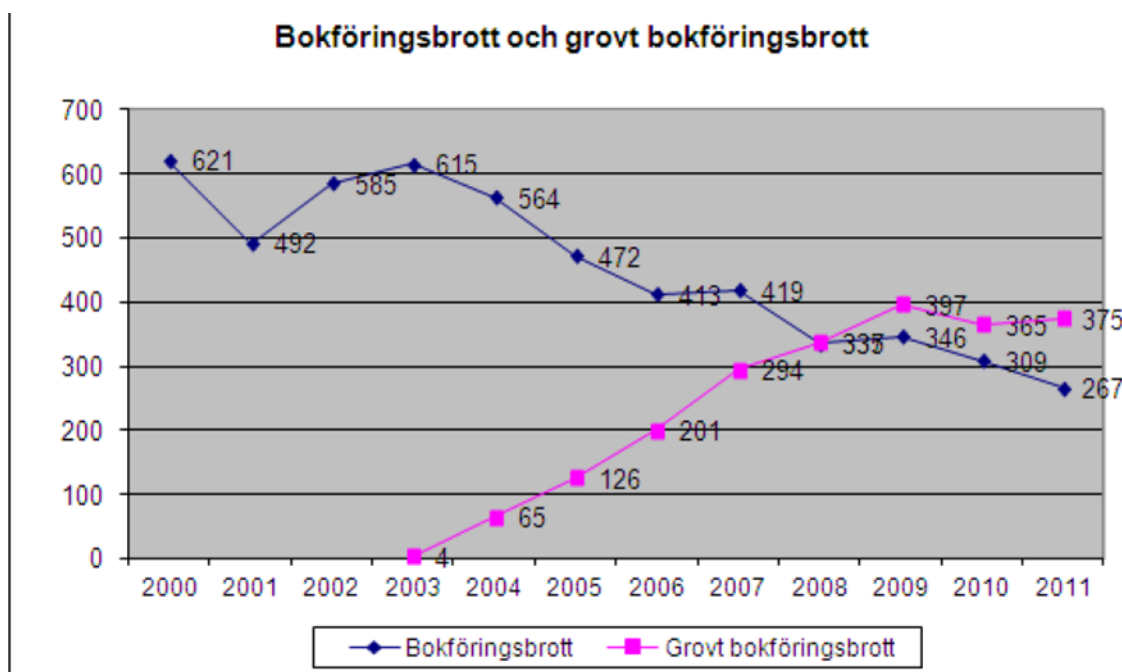
Ur tabellen 1 ser man att konkurserna ökade kraftigt efter 1990-talet då Finland befann sig i recession. Efter 1997 stannade konkursernas antal upp lite men efter 2010 ser man igen en ökning i statistiken. Ur tabell 1 kan man se att konkurserna ökat i takt med recessionen som det kom fram tidigare i undersökningen på s. 22.

Tabell 1. Konkursernas antal per år (stat.fi).

År	antal
1990	3 634
1991	6 255
1992	7 391
1993	6 861
1994	5 545
1995	4 700
1996	4 296
1997	3 612
2010	2 864
2011	2 947
2012*	2 961

*uppskattad

Samma linje ser man i statistiken för antal grova bokföringsbrott var man ser en pik uppåt mot denna lågkonjunktur var Finland ligger i förtillfället.



Figur 2. Diagram över bokföringsbrott och grova bokföringsbrott (vero.fi).

År 1995 räknade man att den grå ekonomins storlek var 4-5% av Finlands BNP detta betydde i mark ungefär 20 miljarder mark (Web-eduskunta.fi).

Samma undersökning gjordes 2008 då var den grå ekonomins storlek 7,5% av Finlands BNP detta är i euron ca. 14 miljarder. (Vero.fi) I dessa siffror ser man en enorm ökning av ekonomibrott.

8 EMPIRI

Empiridelen för examensarbetet utfördes genom intervjuer. I detta arbete gjordes tre intervjuer under tiden 22.3–5.4.2014.

För att få svar på syftet som är; att med några exempel visa företagens åsikter om de olika bekämpningsmetoderna mot ekonomibrott och hur de påverkar företagens verksamhet, intervjuades tre företagare inom olika branscher. Branscherna är; byggnad, försör och restaurang. Branscherna valdes på grund av att de är mer känsliga än andra för ekonomibrott se sid 18.

Intervjuerna var öppna intervjuer med ett par förberedda frågor, vilka var; Är bekämpningsmetoderna effektiva, har bekämpningsmetoderna påverkat verksamheten och borde det finnas mer metoder att bekämpa ekonomibrott. Öppna intervjuer använder man sig oftast av när man strävar efter att få höra intervjupersonens riktiga åsikter. Man väntar sig att intervjupersonen säger något forskaren inte hade väntat. (abo.fi)

På grund av att företagen öppet berättar sina åsikter och tankar om ekonomibrott ville de vara anonyma, men handledaren har informationen om intervjupersonerna.

8.1 Intervju med en entreprenör i byggbranschen

Första intervjun hölls den 22 mars 2014 med en företagare som arbetar på byggbranschen.

Intervjupersonen har arbetat på byggbranschen sedan 1985. År 1997 startade han eget företag, idag har han 6-7 anställda, och verkar i Kyrkslätt och Esbo trakterna.

Enligt intervjupersonen fanns det mer av gråekonomi i byggbranschen tidigare än vad det uppkommer idag. Han tyckte att en stor orsak till detta kan bero på att man övervakat så aktivt byggbranschen. Vilket han tyckte var bra, fastän det är mer arbete för honom som arbetsgivare, tyckte han att dessa bekämpningsmetoder var mycket nödvändiga.

När man frågade honom om granskningarna som gjorts på byggbranschen tyckte han att man borde granska mer stora företag, som använder sig av en massa underleverantörer. Han tyckte att de stora företagen med avsikt använder sig av mindre företag som inte kanske har alla papper i skick, för de kan ge ett lägre pris som sen det stora företaget utnyttjar. För tillfället är också ansvaret hos underleverantören vilket han inte tyckte var bra utan hans egen åsikt var den att man borde ge det största ansvaret till det stora företaget, så då skulle konkurrensen vara mer rättvisa. För då måste stora företaget kolla att underleverantören faktiskt har alla papper i ordning. Anmälningsskyldigheten som träder i kraft 1.7.2014 är ett steg i rätt riktning.

Enligt intervjupersonen är det också en bra sak att privatpersoner får hushållsavdrag för små arbeten som utförs av företag. Han har sett att det blivit allt mer vanligt att man frågar efter den möjligheten, medan förr var det mer allmänt att privatpersoner betalade för mindre arbeten svart.

I dagens läge ser intervjupersonen att företag arbetar svart ytterst sällan på grund av bevakningen, men ifall ett företag gör det är det mer yrkesmässigt. Han ser inte själv ett samband med recession och ekonomibrott men han återkommer ändå till det att när han arbetade på 1990-talet då Finland befann sig i recession var det mycket allmänt att företag och privatpersoner arbetade svart och lönerna fick man betalt direkt i handen. Han tycker att den stränga övervakningen som finns på byggnadsbranschen har varit till stor

nytta och därför ser han inte ett samband med dagens recession och en ökning av den gråa ekonomin inom branschen.

Intervjupersonen ville också tillägga att det varit mycket tal om estnisk arbetskraft i byggbranschen i negativ bemärkning. Här menar han att han hört mycket diskussioner om att de estniska arbetarna kommer och ”tar” finländarnas arbeten, och jobbar med ett mycket lägre pris för att de inte betalar skatt i Finland. Men här ville intervjupersonen berätta att det vad han kommit i kontakt med utländsk arbetskraft betalar de nog skatt i Finland, i alla fall de som arbetar för finländska företag. Sen finns det utländska företag som är registrerade någon annanstans än i Finland och dessa har oftast blivit fast av att de inte betalar skatt eller andra avgifter som de är förpliktigade till. Enligt intervjupersonen är det en bra sak att det kommer mer arbetare utomlands ifrån och arbetar med en billigare lön för han tycker att finländarna har alldeles för höga löner och en alldeles för låg arbetsmotivation.

För tillfället såg inte intervjupersonen att man kunde skärpa mer på bevakningen på byggbranschen utan han tyckte att här var nu allt skött, han skulle hellre se att man skulle strängare bevaka restauranger, frisörer och hästbranschen. För dessa är sådana branscher var han tyckte att det skulle behövas strängare regler. Enbart kvittotvång hjälper inte enligt honom.

Till slut ville han tillägga att han med gott samvete kan säga att han har alla papper i ordning och betalat alltid skatt.

8.2 Intervju med frisör

Andra intervjun höll jag den 2 april med en frisör som arbetar som enskild näringsidkare. Hon har arbetat som frisör i flertals år.

Frisören tillhör en organisation som heter Luotettava kauneus, denna organisation bekämpar grå ekonomi inom skönhetsbranschen. För att få bli medlem i Luotettava kauneus måste man uppfylla vissa krav. Organisationen gör en noggrann utredning där man

bl.a. måste kunna bestyrka att man skött skatterna, betalat försäkringarna och att man har den rätta utbildningen för att utföra sitt arbete. Frisören som intervjuades tyckte att denna organisation var en jätte bra bekämpningsmetod men också ett bra sätt att visa kunden varför priserna är högre i denna salong, och detta på grund av att man skött alla avgifter man skall. Enligt henne var detta en bestyrkan att man skött sin samhällliga plikt, för när man sköter om sina skatter kan utbildningen i Finland hållas gratis liksom också sjukvården. Detta ville hon lyfta fram fastän många tycker att det är onödigt att betala skatt tycker hon att vi får så mycket bra service gratis på grund av att vi betalar våra skatter.

Intervjupersonen berättade att skönhetsbranschen också är mycket påverkad av ekonomin i landet, ifall landet befinner sig i recession söker kunderna en salong var de kan få sin service billigare vilket oftast är hos en företagare som gör sitt arbete svart. Här såg hon att kvittotvånget som började 1.1.2014 var en mycket bra bekämpningsmetod mot detta, fastän kostnaderna för en mindre företagare stiger på grund av att man måste skaffa kassaapparater och kortläsare, men det var det värt enligt henne.

Intervjupersonen menade att det största problemet i skönhetsbranschen är det att personer som har utbildning till exempel till frisör men som blivit arbetslösa eller som är föräldralediga håller en "hemma salong". Alltså de erbjuder exempelvis frisörtjänster hemma hos sig, och för detta betalar de inte skatter eller andra avgifter som behövs när man är företagare. Därför kan de som håller "hemma salonger" konkurrera med ett lägre pris. Här hoppades intervjupersonen att Luotettava kauneus skulle hjälpa att kunderna kunde konkret se vad de betalar för. En annan sak som ändrats i skönhetsbranschen är jämlikhetsregeln man får inte erbjuda billigare priser för herr klippning, utan priserna skall vara samma både för herr- och damklippning. Vilket hon inte tyckte var bra. På grund av att man inte kan ta samma pris för en 15 min klippning för herrar som man tar av en dam som det möjligtvis tar upp till 45 min att klippa. Detta är också orsaken till att man hellre klipper herrar och barn i de så kallade "hemma salongerna". Hon pointerade att dessa "hemma salonger" är det största problemet i skönhetsbranschen, för bevakningen på stora och mindre salonger är väldigt bra. Därför förekommer det mindre av den gråa ekonomin i dessa sammanhang.

Enligt intervjupersonen är det inte alltid så att det är företagarna som erbjuder sina tjänster svart som är den skyldige, utan det är också kunden som går med på det, och det måste ju finnas en efterfrågan på svart arbete för att det görs. Så hon ville att kunderna skulle vara mer insatta i vad det betyder när de går med på att betala svart.

Enligt intervjupersonen borde bevakningen för restaurangbranschen ökas på grund av att hon tyckte att skönhetsbranschen är redan relativt bra under kontroll, men restaurangbranschen behövde enligt henne mer stränga regler endast kvittotvång hjälper inte till här.

8.3 Intervju med restaurangchef

Intervjun med restaurangchefen hölls den 5 april. På grund av att båda intervjupersonerna som jag intervjuade tidigare tog fram att de ville att man skulle förstärka bekämpningen mot ekonomibrott i restaurangbranschen beslöt jag mig att hålla en intervju med en person som arbetar som restaurangchef på en restaurangkedja men som också har erfarenheter från privatägda restauranger. På det området, var intervjupersonen ifråga arbetar, finns det flertal av privata pizzerior. Då intervjupersonen arbetade i en privatägd restaurang med 3 anställda, bestod arbetsveckan ofta av 7 dagar, dessutom utbetalades en del av deras löner svart. Detta är sådant som inte kan ske i stora kedjor menar intervjupersonen på grund av att deras bokföring granskas mer ofta. Intervjupersonen tycker att det är fel att vissa restauranger gör svart arbete för det är ohälsosam konkurrens mot de ärliga företagarna.

Intervjupersonen anser också att bekämpningen mot ekonomibrotten borde ökas i restaurangbranschen. Hon tycker att kvittotvång är en bra sak men hjälper inte endast. Dessutom menar hon att väldigt få av kunderna vet om denna lagstiftning, vilket hon anser att inte är bra på grund av att då kräver inte kunderna kvitton, vilket leder till det att kunderna också på sitt sätt "hjälp" de oärliga företagarna. Intervjupersonen menar att man borde ha mer granskningar hos restauranger och kolla igenom hur till exempel

varorna köps in mm. Men hon antar att den största boven är det att man betalar lönerna svart.

8.4 Sammanfattning

För att bättre kunna sammanfatta resultaten från intervjuerna tas de viktigaste poängteringarna upp i följande matris.

Tabell 2. Intervju resultat.

	Har bekämpning smetoderna påverkat er verksamhet	Borde det finnas mer granskning	Är bekämpningsmet oderna effektiva	Samband mellan recession och ekonomibro tt	Kunden bär också eget ansvar gällande ekonomibrott	Det allmännaste ekonomibrott som sker i er bransch
Bygg	Ja	Ja	Ja	Nej	-	Grå ekonomi
Frisör	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Grå ekonomi
Restaurang	Nej	Ja	Nej	-	Ja	Grå ekonomi och bokföringsbrott

Som det kommer fram i tabell 2 var alla tre intervjupersoner eniga om att det borde finnas mer granskning och i alla fall inom restaurangbranschen. Detta även fast byggentreprenören och frisören medgav att bekämpningsmetoderna har påverkat deras verksamhet. Intervjupersonerna tyckte inte att kvittotvången endast fungerar som en bekämpningsmetod inom restaurangbranschen. Byggnadsentreprenören och frisören ser nytta med bekämpningsmetoderna medan restaurangchefen inte. Detta kan bero på det att restaurangchefen också sa att bekämpningsmetoderna borde förstärkas mer inom restaurangbranschen. Frisören såg ett samband mellan recession och ekonomibrott. Detta bekräftar säkerligen på det att skönhetsbranschen är mycket känslig för konjunktur växlingar.

Restaurangchefen och frisören tycker att kunden bär också sitt ansvar när det gäller ekonomibrott. Det skulle vara bra ifall konsumenterna skulle vara mer medvetna om att de orsakar en ohälsosam konkurrens, när de ber entreprenörer arbeta svart. Det skulle

också vara bra att konsumenterna skulle vara mer medvetna om vilka följeder företagen har ifall de blir fast.

Följande matris (tabell 3) visar hur man bekämpar ekonomibrott som behandlats i intervjudelen.

Tabell 3. Matris på bekämpningsmetoder.

Ekonomibrott:	Bokföringsbrott	Grå ekonomi	Svart avlönad arbetskraft
Bekämpningsmetod:	Kvittotvång	Hushållsavdrag, synligt skatte kort och skatte-register	skattenummer, skattergister och anmälningsplikt

För att återgå till teoridelen kom det fram att det är mycket viktigt att förhindra/bekämpa ekonomibrott på grund av att ekonomibrott är väldigt dyra för samhället. Tyvärr kom det också fram att ekonomibrott blir mer allmänna på grund av internet samt att verksamhetsmiljön ändras m.m. Därför är det väldigt bra att företagarna ser positivt på de olika bekämpningsmetoderna.

Efter en genomgång av de mest kända ekonomibrotten kan poängteras längden på rättegångsprocesserna samt de egentliga straffen som de huvudåtalade fick i verkligheten.

Exempel Wincapitas verksamhet blev i ifrågasatt år 2007 och först 2011, fyra år senare dömdes Hannu Kailajärvi för grovt bedrägeri. I Bernard Madoffs fall ser man igen att straffen för ekonomibrott kan bli väldigt långa Madoff fick ett fängelse straff på 150 år och Lay som var huvudanklagad i Enrons fall antogs få ett fängelse straff på 25-30 år.

9 AVSLUTNING

Jag valde att skriva om ekonomibrott på grund av att det är ett väldigt aktuellt ämne i Finland för tillfället. Som orsak kan nämnas Wincapitas rättegång och lagstiftningen om kvittotvång samt anmälningsplikten.

Det som var intressant men tillika ledsamt var kostnaderna som uppstår för samhället vid ekonomibrott. Fastän jag tagit upp i denna undersökning de största ekonomibrotten tror jag att det hellre sker ekonomibrott småskaligt. Men man måste ändå minnas att även de små brotten blir dyra för samhället. Det var intressant att se att det finns ett helt eget bekämpningsprogram för ekonomibrott som har funnits sedan 1996.

Det som varit svårast med detta arbete var att avgränsa arbetet, för att ekonomibrotten är ett väldigt brett område.

Syftet med arbete var att se hur de olika bekämpningsmetoderna påverkar företagen i Finland. Här var det positivt att undersökningens resultat visade att alla företagare tyckte det är bra att man bevakar branscherna och att de dessutom ville ha till viss mån mer övervakning till vissa branscher. Företagen tyckte att bekämpningsmetoderna i var väldigt bra fastän de orsakar vissa tilläggskostnader och mer arbete för företagen.

Till slut vill jag ännu tacka intervjupersonerna för att de ställt upp i min undersökning.

10 KÄLLOR

Arthur Andersen. Tillgängligt:

<http://www.slideshare.net/Veronichka1984/arthur-andersen-collapse-15830838>

hämtat 25.5.2014

Arthur Andersen. Tillgänglig:

<http://abcnews.go.com/Business/story?id=87293>

hämtat 24.5.2014

Bernard Madoff. Tillgänglig:

http://www.svd.se/naringsliv/historien-om-bernard-madoff_3059309.svd

hämtat 12.1.2014

Branscher som är känsliga för ekonomibrott. Tillgängligt:

<http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=mw16710124737147>

Hämtat 13.5.2014

Bokföringslagen. Tillgängligt:

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1997/19971336>

hämtat 25.5.2014

Byggbranschens rapporteringssystem. Tillgängligt:

<http://www.visma.fi/Media/Tiedotteet/Tiedotearkisto/Rakennusalan-uusi-ilmoitusvelvollisuus-hoituu-automaatiolla/>

hämtat 16.5.2014

Ekonomifakta. Tillgängligt:

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Fragor-och-svar/Ekonomi/>

hämtat 23.2.2014

Ekonomisk brottslighet. Tillgänglig:

<http://www.brottsrummet.se/sv/ekonomiska-brott> Hämtad 9.1.2014

Ekonomisk brottslighet och grå ekonomi. Tillgängligt:

http://www.intermin.fi/sv/sakerhet/brottsbekampning/ekonomisk_brottslighet_och_gra_ekonomi

hämtat 9.2.2014

Hedin, Anna 2011, En liten lathund om kvalitativ metod med tonvikt på intervju.

Hushållsavdrag. Tillgänglig:

<http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Hushallsavdrag>

Hämtat: 13.5.2014

Hushållsavdrag. Tillgängligt:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

hämtat: 25.5.2014

Jacobsen, Dag Ingvar. 2007, Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskapligt metod för hälsovård och socialt arbete

Lag om beskattning. Tillgängligt:

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1968/19680360>

hämtat 25.5.2014

Nars, Kari 2009, Miten miljoonia huijataan.

Kfs. Tillgängligt:

<http://www.kfs.net/Arbetsgivarfragor/Ovrigt/Ovrigt/Farliga-formaner--Vad-sager-lagen-om-bestickning-och-mutbrott-/>

hämtat 8.2.2014

Kuittipakko. Tillgängligt:

<http://ny-yrittys.fi/kuittipakko-voimaan-1-1-2014/> (hämtat 13.2.2014)

Kvalitativ forskning. Tillgängligt:

<http://www.behovsdrivenutveckling.se/verktyg/metoder/kvalitativa-metoder/>

Hämtat 4.5.2014

Näin toimii rahan pesuu. Tillgängligt:

<http://www.savonsanomat.fi/uutiset/kotimaa/nain-toimii-rahampesija/1174191>

hämät 8.2.2014

Recession. Tillgängligt:

<http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32013/1990->

[luvunlamarikollisuusjavaikutuksetrangaistuksiin.html](http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32013/1990-luvunlamarikollisuusjavaikutuksetrangaistuksiin.html) hämtat 2.3.2014

Skatteförvaltningen. Tillgängligt:

<http://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Bekampning av den gra ekonomin/Definition av gra ekonom](http://www.vero.fi/sv-)
[i\(14769\)](http://www.vero.fi/sv-) hämtat 8.2.2014

Skattenummer. Tillgängligt:

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20111231>

hämtat. 25.5.2014

Skatteverket. Tillgängligt:

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat veroohjeet/Muu verotus/Veronumero ohje rakennusalan tyontekijo\(2](http://www.vero.fi/fi-)
[0240\)](http://www.vero.fi/fi-) hämtat 13.2.2014

Statistik. Tillgängligt:

[http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=tr29311100242064&cmd=do](http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=tr29311100242064&cmd=download)
[wnload](http://web.eduskunta.fi/dman/Document.phx?documentId=tr29311100242064&cmd=download) hämtat

16.3.2014

Statsrådets principbeslut bekämpning mot ekonomibrott. Tillgängligt:

[http://www.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/03_ovriga_dokument/201201](http://www.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/03_ovriga_dokument/20120119Effekt/VN_periaatepaeaetoesehdotus_22.12.2011_ru.pdf)
[19Effekt/VN_periaatepaeaetoesehdotus_22.12.2011_ru.pdf](http://www.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/03_ovriga_dokument/20120119Effekt/VN_periaatepaeaetoesehdotus_22.12.2011_ru.pdf) hämtat 18.1.2014

Strängare straff för ekonomibrott. Tillgängligt:

<http://hbl.fi/nyheter/2011-01-26/strangare-straff-ekobrott> hämtat 18.1.2014

Taantuma lisää talousrikosten määrää Helsingissä. Tillgängligt:

[http://metro.fi/paakaupunkiseutu/uutiset/taantuma_lisaa_talousrikosten_maaraa_helsing](http://metro.fi/paakaupunkiseutu/uutiset/taantuma_lisaa_talousrikosten_maaraa_helsingissa/)
[issa/](http://metro.fi/paakaupunkiseutu/uutiset/taantuma_lisaa_talousrikosten_maaraa_helsingissa/) hämtat 9.2.2014

Talousrikollisuuden muuttuvat piirteet. Tillgängligt:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10224/3752/kalliokoski33-45.pdf?sequence=1>

hämtat 18.1.2014

Talousrikokset etenevät rikosprosessissa hitaasti. Tillgängligt:

<http://www.polamk.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/PFBD/33168DB847D9D8CAC225757D00518D68?opendocument> hämtat 18.1.2014

Talourikostutkinta poliisissa vuonna 2011, Tillgängligt:

<http://www.talouselama.fi/uutiset/il+nain+lama+vaikuttaa+rikollisuuteen++samantyylin+en+ilmio+havaittiin+viime+taantuman+aikana/a2226744>

hämtat 9.2.2014

Uusisuomi. Tillgängligt:

<http://www.uusisuomi.fi/raha/88026-talousrikollisille-halutaan-pidempia-vankilakeikkoja> hämtat 8.2.2014

Vad är bokföringsbrott: Tillgängligt:

<http://ekobrott.se/vad-ar-ett-ekobrott/10-vad-aer-ett-ekobrott-sub-3>

hämtat 8.2.2014

Wincapita. Tillgänglig:

<http://www.hs.fi/artikkeli/Sijoitusklubi+voi+osoittaa+Suomen+suurimmaksi+huijaukseksi/1135236019872> hämtat 12.1.2014

Wincapita. Tillgänglig:

<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194793778713/artikkeli/wincapita+kailajarvelle+lisa+tuomio+ja+vuoden+pidempi+rangaistus.html> hämtat 12.1.2014

Öppen intervju. Tillgänglig:

<http://users.abo.fi/mlagersp/Metodikovningar131108.pdf>

Hämtat 13.5.2014

Muntliga källor:

Intervju 1 22 mars 2014

Intervju 2 2 april 2014

Intervju 3 5 april 2014